

A 10130

Danmarks Biblioteksforening.

På initiativ af lærer Jens Bjerre, Lemvig, dannede en kreds af landets folkebogsamlinger på et møde i Fredericia 25. november 1905 en fælles forening: "Danmarks Folkebogsamlinger". Bjerre blev formand for foreningen, der tog en række initiativer op til fremme for bibliotekssagen og blandt andet forhandlede rabatordninger ved bogkøb. Foreningen udgav tidsskriftet "Bogsamlingsbladet", der orienterede om udviklingen på biblioteksområdet og bragte anmeldelser af den ny litteratur. Da der endnu ikke eksisterede noget professionelt biblioteksmiljø, var foreningen domineret af de mange ildsjæle, overvejende skolelærere, der repræsenterede landets hundredvis af folkebogsamlinger.

Med den stigende professionalisering af faget opstod der blandt de faguddannede bibliotekarer et ønske om at få et professionelt forum for drøftelse af aktuelle problemer. På initiativ af Th. Døssing dannede de faguddannede bibliotekarer i 1916 en forening: "Dansk Biblioteksforening", der fra 1918 udsendte tidsskriftet "Bogens Verden". Medens Danmarks Folkebogsamlinger fortrinsvis var en forening for biblioteker, var Dansk Biblioteksforening en forening af personer, bibliotekernes ansatte.

Denne situation med to foreninger på biblioteksområdet var uholdbar og konflikterne lurede. Der blev derfor i 1919 foreslået en sammenlægning af de to foreninger. Sammenlægningen blev gennemført 27. september 1919, og den nye forening kom til at hedde "Danmarks Biblioteksforening", idet hver af de to foreninger bidrog med et ord til navnet. Navngivningen markerede ligeledes, at fremmedordet "bibliotek" nu havde vundet definitivt over den hidtil dominerende nordiske glose "bogsamling".

Danmarks Biblioteksforening blev særegen ved dels at repræsentere bibliotekerne, d.v.s. arbejdsgiverne, og dels at repræsentere enkeltpersonerne, de ansatte. En konstruktion, der eksisterer den dag i dag.

Danmarks Biblioteksforening videreførte udsendelsen af Bogens Verden, medens Bogsamlingsbladet ophørte med at udkomme 1920.

Danmarks Biblioteksforening blev en interesseorganisation, der op gennem årene fik en hel central placering i dansk biblioteksvæsen. Foreningen støttede en lang række biblioteksinitiativer og er fortsat med til at præge bibliotekernes udvikling.

Nedenstående samling af arkivalier giver ikke noget afrundet billede af foreningens mangesidige arbejde, men er en registrering af de papirer, der findes i Vejle-arkivet om foreningen. Man vil herudover rundt omkring i de øvrige sagsrækker kunne finde sagsområder, som Danmarks Biblioteksforening har været engageret i. To væsentlige initiativer fra 30'erne, som Danmarks Biblioteksforening har muliggjort, følger umiddelbart efter denne registrering: A 10131: Udstillingsbiblioteker og A 10132: Startbiblioteker.

Allerede på et tidligt tidspunkt organiserede Danmarks Biblioteksforening sig med lokale foreninger. Den første lokale forening i Vejle Amt blev dannet på initiativ af Hvenegaard i 1920. De forskellige efterfølgende lokale foreninger er registreret under sagsrækkerne A 10135, A 10136, A 10121, A 10137, A10138 og A 10139. Man skal derfor også gennemgå disse sagsrækker for at få den fulde belysning af Danmarks Biblioteksforenings virksomhed i Vejle Amt.

Lb.nr.	År	Sign.	Art	Bd.	Pk	Læg
1	1905	v	Vedtægter for Foreningen "Danmarks Folkebogsamlinger". Vedtaget på Stiftelsesmødet i Fredericia den 25. november. 1905. Holbæk, 1905.			1
3	1934-1998	v	Vedtægter samt forslag til vedtægter for Danmarks Biblioteksforening. 1934-1982. Anm.: Indeholder: 1934, 1941, 1965, 1977, 1982, 1993 og 1998 Indeholder desuden udkast til Standardvedtægt for DB's Amsforeninger samt forslag til vedtægter for grupperne B, C og D (1982).			1
	1939-1961	v	Diverse standardreglementer, standardstatistik og standardiserede tryksager for biblioteksvæsnet udarbejdet af Danmarks Biblioteksforenings Standardiseringsudvalg. 1939-1961. Anm.: Placeret i A10104, lbnr. 307 og lbnr. 607. Lbnr. 307 indeholder desuden Danmarks Biblioteksforenings Standardiseringsudvalgs "Fortegnelse over Blanketter og Tryksager".			
5	1983	f	Stadsbibliotekar Egon Knudsens referat fra Danmarks Biblioteksforenings årsmøde 24/3 – 25/3 1983. Anm.: Vedhæftet: Politisk kommentar af formanden for Danmarks Biblioteksforening, borgmester Karl Johan Mortensen, Vejle (Bogens Verden, 1983, side 229-230).			1
	1895-1906	m	Folkebogsamlinger i Vejle Amt. 1912. Anm.: Fortegnelse over folkebogsamlinger i Vejle Amt 1912, med angivelse af, hvilke samlinger, der er medlem af Danmarks Folkebogsamlinger. Ligeledes er vedlagt liste (Statens Bogsamlingskomité) over Børnebogsamlinger i Vejle Amt. Placeret i A10140, lbnr. 152.			1
	1910-1914	k	Materiale vedrørende valg af Amsrepræsentant til foreningen "Danmarks Folkebogsamlinger". 1910-1914.			1

			Anm.: Placeret i A10104, lbnr. 39.			
	1911-1917	k	Breve fra Jens Bjerre, Danmarks Folkebogsamlinger, til Jacob Alsted. 1911-1917. Anm.: Vedrører bl.a. overvejelser omkring etablering af centralbiblioteksvirksomheden. Placeret i A10104, lbnr. 40.			1
	1914	k	Breve til Hvenegaard Lassen fra Johannes Høirup, Danmarks Folkebogsamlinger, 1914. Anm.: Handler om planlægning af Danmarks Folkebogsamlingers repræsentantmøde i Vejle 14/6 - 15/6 1914. Placeret i A10104, lbnr. 186.			1
	1914-1920	k	Breve til Hvenegaard Lassen fra Danmarks Folkebogsamlinger (Jens Bjerre, Johannes Høirup m.fl.). 1914-1920. Anm.: Vedrører bl.a. Hvenegaard Lassens bidrag til Bogsamlingsbladet. Placeret i A10104, lbnr. 187.			1
	1917-1919	k	Tre breve til Hvenegaard Lassen fra Dansk Biblioteksforening (Th. Døssing, Svend Dahl). 1917-1919. Anm.: Placeret i A10104, lbnr. 188.			1
	1920	k	Brev til Hvenegaard Lassen fra Danmarks Biblioteksforening (Jørgen Banke). 1920. Anm.: Om indførelse af kopibog i korrespondancen med Centralbibliotekarernes Sammenslutning. Placeret i A10104, lbnr. 189			1
	1930-1966	k	Korrespondance med Danmarks Biblioteksforening 1930-1966. Anm.: Placeret i A 10104, lbnr. 353 og lbnr. 689.			1
9	1935	k	Korrespondance med Udvalget angaaende Overcentral for Folkebibliotekerne. 1935. Anm.: Vedrører det af Danmarks Biblioteksforening i 1935 nedsatte Udvalg til belysning af Overcentralfunktionen (Statsbiblioteket,			1

			Bibliotekernes Oplysningskontor og FUV).			
10	U.å.	k	<p>Meddelelse fra Danske Bibliotekers Forretningsafdeling. U.å.</p> <p>Anm.:</p> <p>”Danmarks Folkebiblioteker” havde en særlig forretningsafdeling, der solgte biblioteksmateriale til folkebibliotekerne.</p> <p>Denne salgsafdeling blev i 1921 overflyttet til Bibliotekstilsynets lokaler, hvor den på Danmarks Biblioteksforenings vegne blev ledet af Jørgen Banke.</p> <p>I 1928 blev salgsafdelingen en selvejende institution.</p> <p>Meddelelsen (1 A4-side) indeholder en oversigt over priser på tilvækstprotokoller, statistikprotokoller, regnskabsbøger etc. og anbefaler i øvrigt køb af Forretningsafdelingens kartotekskort, lånerkort, bogkort, boglommer, datotavler m.v.</p>			1
11	1939-1943	k	<p>Meddelelser fra Danmarks Biblioteksforenings Standardiseringsudvalg. 1939-1943.</p> <p>Anm.:</p> <p>Indeholder bl.a. ”Prisliste over standardiserede Blanketter og Tryksager”. 1942.</p>			1
	1946	k	<p>Henvendelse fra Preben Kirkegaard til Danmarks Biblioteksforening angående hvilke sognebiblioteker i centralbiblioteksområdet, der ikke er medlem af foreningen. 1946.</p> <p>Anm.:</p> <p>I foreningens besvarelse er ikke-medlemmerne afmærket. Vedlagt er desuden henvendelsen fra Preben Kirkegaard til de pågældende sognebiblioteker med opfordring til indmeldelse, da det manglende medlemskab sikkert ”skyldes en forglemmelse”.</p> <p>Placeret i A 10142, lbnr. 50.</p>			1
	1953-1955	k	<p>Korrespondance med det af Danmarks Biblioteksforening nedsatte Udvalg for bedre biblioteksbenyttelse. 1953-1955.</p>			1

			<p>Anm.: Indeholder spørgeskemabesvarelser vedrørende lokaleforhold, økonomi, bogbestand, bøger som lånerne forgæves spørger efter, personale m.v.</p> <p>Placeret i: A 10104, læg 722.</p>			
12	ca. 1960-1967	k	Breve og meddelelser fra Danmarks Biblioteksforenings Kontakttjeneste. Ca. 1960-1967.			1
	1961-1962	r	<p>Følgesedler fra Danmarks Biblioteksforenings Kontakttjeneste 1961-1962.</p> <p>Anm.: Vedrører køb af plakater og boglister.</p> <p>Placeret i A 10104, lbnr. 779.</p>			1
	1935-1937	u	<p>Avisudklip vedrørende sognebiblioteker. 1935-1937.</p> <p>Anm.: Rummer to avisudklip:</p> <p>Fremstød for Danmarks Biblioteksforening vedrørende oprettelse af sognebiblioteker. 1935 (Interview med Aage Bredsted i anledning af debatten om de biblioteksløse sogne, rejst af Hvenegaard Lassen).</p> <p>Planer om oprettelse af folkebibliotek i Børkop (1937).</p> <p>Placeret i: A 10142, lbnr. 80.</p>			1
	1934-1936	u	<p>Avisomtale 1934-36 af Danmarks Biblioteksforenings årsmøde 1936.</p> <p>Anm.: Om Danmarks Biblioteksforenings årsmøde i Vejle 7/8-8/8 1936.</p> <p>Placeret i A10104, lbnr. 439.</p>			1
15	U.å.	a	<p>Opråb! Udsendt af Bestyrelsen for "Danmarks Folkebogsamlinger. Lemvig Bogtrykkeri. Uden år.</p> <p>Anm: Opråbet indledes:</p> <p>"Det danske Folk har uden Tvivl staaet blandt de mest oplyste i Verden. Desværre synes dette ikke at gælde længere... Hvorfor?.....en af Aarsagerne til flere Landes store Fremskridt er deres mange og store <i>Folkebogsamlinger</i>. Paa dette Omraade er vi meget bagefter.... Kundskab og Udvikling hører til Raahedens værste Fjender. Det hæmmer Drukkenskab og dygtiggør Folk".</p>			1

			Flyveblad afsluttes med opfordring at yde et bidrag til "Deres nærmeste Bogsamling".			
16	1931	a	<p>Biblioteket for Vejle By og Amt. Vejleder i Danske Folkebiblioteker. Udarbejdet af H.H.Hansen. Thomsens Bogtrykkeri. Holstebro. 1931.</p> <p>Anm.:</p> <p>Lille pjece på 12 sider, der fortæller om folkebibliotekernes fortræffeligheder og i øvrigt indeholder en oversigt over decimalklassedelingen.</p> <p>Men reelt er pjecen en sangskjuler, der på midtersiderne har indhæftet de sange, der blev sunget ved generalforsamlingen i Maribo 2.8.1931. Ud over en almindelig hyldestsang til faget ("Vi daglig gaar og vanker, blandt Bøgerne omkring...") er der små vers til de afgående bestyrelsesmedlemmer: Carl Thomsen, Esben Petersen og frk. Ostenfeld samt et vers til ham, der blev: Harald Hvenegaard Lassen.</p>			1
	1934-1939	a	<p>Festsange 1934-1939.</p> <p>Anm.:</p> <p>Sange i forbindelse med Vejle nye biblioteks indvielse 1934. Danmarks Biblioteksforenings Årsmøde i Vejle 1936 og Bibliotekets 25-års jubilæum 1939. Temaer: Bogen. Vejles Pris.</p> <p>Placeret i A10104, lbnr. 480.</p>			1
	1936-1945	a	<p>Programmer for Danmarks Biblioteksforenings årsmøder 1936 og 1945.</p> <p>Anm.: Materialet består af programmer, deltagerlister, sange m.m. og omfatter følgende:</p> <p>Årsmødet 1936 i Vejle (Programmet indeholder bl.a. "Nogle oplysninger om Vejle kommunale Biblioteksvæsen").</p> <p>Årsmødet 1945 i Odense (indeholder bl.a. hyldestsang til Th. Døssing: "Vor direktør han rejste, med extrapost fra land til land").</p> <p>"Sanghefte ved Danmarks Biblioteksforenings</p>			1

			Aarsmøder". Danmarks Biblioteksforening. 1945. (13 sange). Placeret i A10104, lbnr. 482.			
	1978	a	Program for Danmarks Biblioteksforenings årsmøde i Vejle, 1978. Anm: Placeret i A10138, lbnr. 74.			1
	1933-1982	a	Diverse spørgeskema-besvarelser til Bibliotekarforeningen, Danmarks Biblioteksforening m.fl. 1933-1982. Anm: Omfatter bl.a.: Bogvalgsmøder (1946). Normeringer (1958). Besvarelserne til Danmarks Biblioteksforening er placeret i A 10104, lbnr. 849.			1
	1962-1963	a	Diverse spørgeskema-besvarelser vedrørende rationalisering. 1962-1963. Anm.: Spørgeskemaer i forbindelse med udarbejdelse af "Rationalisering i danske folkebiblioteker. Betænkning afgivet af Danmarks Biblioteksforenings rationaliseringskomite". 1964. Spørgeskemaerne angår bl.a.: Personale. Materialevalg. Kartoteker. Tekniske Hjælpemidler. Placeret i: A 10104, lbnr. 842.			1
20	1971	a/v	Danmarks Biblioteksforening. Gruppe A: Nogle oplysninger om gruppen og dens virksomhed. Danmarks Biblioteksforening, 1971.			1
21	1958	a	Henvendelse til læseplansudvalget. Fremsat af Danmarks Biblioteksforenings udvalg "De store årgange og bibliotekerne" i samråd med Børnebibliotekarernes faggruppe. 1958.			1